

ÉRTESÍTŐ

A 25 éves

Budapesti Városvédő Egyesület lapja

2008. október

XXVI. Évfolyam, 8. szám

Köszöntöm az Olvasót! A Budapesti Városvédő Egyesület ez évi tematikus hónapjai keretében szeptember az oktatás-nevelés hónapja volt. Ebben az időszakban tudtuk meg, hogy a Prima Primissima-Díj Kuratóriuma a Budapesti Városvédő Egyesületet a „magyar oktatás és köznevelés” kategóriában primának jelölte! Október az ÉPÍTÉSZET hónapja nemcsak az egyesület életében, hanem országszerte több figyelem irányul ilyenkor épített környezetünkre. Az építészeti rendezvények, séták mellett októberben ünnepeljük a Budapesti Városvédő Egyesület megalakulásának negyedszázados évfordulóját, és nyílik meg az év végéig nyitva tartó jubileumi kiállítás a Budapesti Történeti Múzeumban. Minden Tagtársunkat és Érdeklődőt szeretettel várunk!

Honlapunkon részletesebb információkat találnak, lelkes tagjainktól pedig továbbra is várjuk az értékes beszámolókat, meghívókat október 20-ig bezárólag.

Tétényi Éva

MEGHÍVÓK, KIÁLLÍTÁSOK

Margitsziget – a Podmaniczky teremben

Október 7-én, (kedden) **17 órakor** nyílik a debreceni építész kar hallgatóinak Margitszigetről szóló kiállítása az egyesület Podmaniczky termében. A megnyitó után interaktív beszélgetéssel igyekszünk megtudni, hogy milyennek látják, milyennek szeretnék látni a szigetet a városlakók, a fiatalok és a várospolitikusok „**2020 - Olimpia a szigeten**” címmel.

A kiállítás rendezője: *Ferencz Marcell* DLA

25 éve keressük Athéné lándzsáját...

Kiállítás a Budapesti Városvédő Egyesület negyedszázados múltjáról

Október 29-én (szerdán) **15 órakor** nyílik egyesületünk 25 éves tevékenységét bemutató kiállítás a **Budapesti Történeti Múzeumban (Budavári Palota, 'E' épület)**.

Bevezetőt mond: *Bodó Sándor*, a BTM főigazgatójaA kiállítást megnyitja: *Ráday Mihály*, egyesületünk elnöke

Hozza magával fényképezőgépét, mert az Aquincumi Múzeum jóvoltából minden kedves látogatónknak lehetősége nyílik az ókorihoz hasonló öltözettel megidézni a lelke mélyén rejlő városvédő Pallasz Athénét! A bélyegkedvelőket, -gyűjtőket pedig az Egyesület logójával ellátott exkluzív *személyes bélyegekk*el csábítjuk, de legsikeresebb kiadványainkat is fellelhetik a tárlókban.

BVE: Budapestért Veled Együtt! Idézzük meg együtt a múltat! Várjuk szeretettel a megnyitóra, vagy december 31-ig hétfő kivételével 10-17 óráig a Budapesti Történeti Múzeumban!

AZ YBL EGYESÜLET szeretettel meghívja Önt a „**Régi Pesti Zsidónegyed Egykor és ma**” című beszélgetésre. A beszélgetést vezeti *Várad Júlia*, beszélgetőtársai: *Perczel Anna* építész, *Dr. Komoróczy Géza* az ELTE professzora, *Heisler András* a MAZSIHISZ volt elnöke, valamint mesélő kedvű, a mai napig a *negyedben élő „hírességek”*.

Időpont: **2008. október 2.** (csütörtök), **18 óra** Helyszín: **SPINOZA HÁZ** Bp., VII. Dob u. 15.

www.spinozahaz.hu PERCZEL ANNA VÉDTELEN ÖRÖKSÉG című könyve a helyszínen megvásárolható.

FALUFEJLESZTÉSI TÁRSASÁG – CSÜTÖRTÖKI ISKOLA – FALUSZEMINÁRIUMA
a Magyar Építőművészek Szövetsége Székházában (IX. ker., Ötpacsirta u. 2.) 17 órától

2008. október 9.

Sebestyén József építész/ KÖH

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÜNK A „HOLNAP ÁRNYÉKÁBAN”

Vajon csak a megőrzés a kötelességünk? Vagy inkább fenntartani, gondozni, hasznosítani, gazdagítani, s úgy tovább örökíteni?! Az épített környezet megóvása nem öncél. Jól kell sáfárkodnunk ezzel a ránk maradt örökséggel, s nem felélnünk az utánunk következő nemzedékek jussát. Úgy is felfoghatjuk, hogy az épített környezetünk értékeinek átörökítése az a cél, melyben érvényre jut a már megholtak, az élők, s a még meg sem születettek szövetsége.

A Gaál Imre Galéria (XX. kerület, Kossuth L. u. 39.) kiállításai
a Pesterzsébeti Csoport ajánlásával:

Október 5-ig látogatható az „**Örményország képekben**” című fotókiállítás, melynek apropója a második Örmény Köztársaság függetlensége kikiáltásának 17. évfordulója.

Október 11-ig látogatható **Molnár Imre bőrműves** iparművész kiállítása.

Október 22. – november 15.: Frank J. Menesdorfer, Svédországban élő kortárs fotóművész kiállításának megnyitója 17 órakor. A kiállítást megnyitja: *Dobos László*.

A Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum
(V. ker., Szt István tér 15.) kínálatából:

Október 9. - november 10.: „Szoc Deco” - „Kerámika Kádárka”

A kiállítás kurátorai a címmel egy új fogalmat szeretnének bevezetni a magyar és a nemzetközi művészettörténet nyelvbe az art deco mintájára. A nyelvtörő alcím arra utal, hogy ezúttal a kádári korszak kerámia kincse került a középpontba, bemutatandó annak gazdag forma- és színvilágát, technikai és funkcióbeli bravúrait.

2009. február 8-ig látogatható a **Csillogó fekete lemezek... - 100 éves a magyar hanglemezgyártás és -forgalmazás** című kiállítás.

1908-ban hagyták jóvá Magyarország vármegyéi az Első Magyar Hanglemezgyár cégbejegyzését. A kiállításon látható mindaz, ami az eltelt 100 évet e műfajban idehaza jellemezte: például a magyar jazz őskorának remekei, a szórakoztató és a komolyzene nagy magyar előadóinak felvételei, az 1950-es évek mozgalmi indulói, hanghordozó képeslapok, sztárjaink platina- és aranylemezei, lejátszó berendezések, plakátok, fotók. Sok zenei csemege fülhallgatón is élvezhető, sőt a múzeum kedves doboló kutyája is előbújik, hogy köszöntse a látogatókat.

Rákoshegyi Bartók Zeneház (XVII. kerület, Budapest - Rákoshegy, Hunyadi u. 50.)

Programjaik olvashatók a www.bartokzenehaz.hu honlapon!

KÖNYVAKCIÓ!!!

Az Építészet Hónapja alkalmából rendkívüli könyvakciót hirdetünk! 1-et fizet 2-t kap: most az „Adalékok a külső Terézváros történetéhez” és az „Adalékok a Népköztársaság útja történetéhez” (mai Andrássy út) című kötetek egy csomagban, 1500,- Ft-os áron lesznek kaphatók október 30-ig, vagy amíg a készlet tart!

PROGRAMAJÁNLÓ

Egyesületünk látogatást szervez a **Gellért Gyógyfürdőbe** (megtekintjük a forrást, a „karfioltermet” és a férfifürdőt) **október 13-án** (hétfőn). Mivel a látogatási engedély maximum 25 főre szól, **előzetes bejelentkezés szükséges** az egyesület titkárságán, a 321-1696-os telefonszámon vagy a budapesti@varosvedo.hu e-mail címen. Vezetőnk *Bujdosó Győző*, okleveles építész mérnök lesz (Ybl Tervező Iroda). A bejárás várható időtartama 1,5-2 óra.

Találkozás: 18 órakor a fürdő bejárata előtt.

**Október 8-án (szerda) 17 órakor
„Vietnám”**

címmel tart úti beszámolót *István Ági* az egyesület vetítőtermében.

Szeretettel vár minden kedves érdeklődőt
„A Hentzi-emlékmű – Szoborsors Magyarországon”
címmel vetített képes előadására
Dr. Czaga Viktória, levéltáros.
Az előadást egyesületünk vetítőtermében hallhatják
október 15-én (szerdán) 17 órakor.

Október 16-án (csütörtök) 17 órakor
„Bazilikák és katedrálisok az Alpok körül I. (Melk, Salzburg, Lausanne, Clermont, Conques)”
címmel tart vetített képes előadást **dr. Kálmán Alajos**
az egyesület vetítőtermében.

A **Podmaniczky Páholy**, a Budapestért munkálkodó legnagyobb civil szervezeteket tömörítő egyesülés **alakulásának első évfordulójára** várja az érdeklődőket **október 17-én**, (pénteken) **11 órakor** a Lánchíd Palotán tavaly elhelyezett tábla előtt (I. kerület, Fő u. 2., a Lánchíd lábánál).

Építészet Napja – 2008

Október 18-án, az Építészet Napján egyesületünk az Építésztovábbképző Kht.-vel együttműködve a következő (akkreditált) programokra várja az érdeklődőket:

10:30 órakor Szecesszió a Terézvárosban séta – vezeti: *Roszinszky Rudolfné Bella*
12:30 órakor Színházépítészet a Pesti Broadway-én séta – vezeti: *Arlett Annamária*

BVE - Budapestért Veled Együtt! – BVE

„A magányos ember semmi, csak az egyesületeknek van hosszú életük és igazi súlyuk.”

*Gróf Széchenyi István***A keddi klubnapokon** a BVE földszintjén 15 és 16 óra között mindenkit szeretettel várunk!

Ezeken a napokon különböző programokat rendezünk, és lehetőséget teremtünk az ismerkedésre.

CSOPORTÜLÉSEK-PROGRAMOK*Az egyesületi programok nyilvánosak és a belépés díjtalan!*

- Fotós csoport:** minden **kedden 16 órától**
- Közlekedési csoport:** minden **szerdán 17 órától**
- Panteon csoport:** minden hónap **második szerdáján 16.30 -tól**
- Templomtörténeti csoport:** Legközelebbi összejövételüket **november 26-án** (szerdán) **16.30 órakor** tartják az egyesület Nagytárgyalójában. Októberben nem tartanak összejövételt.
- Környezetvédelmi csoport:** Következő találkozójuk **október 21-én** (kedden) **16 órakor** lesz a BVE központjában. A „**Fenntarthatóság az építészetben**” címmel tart előadást *Tétényi Éva* építész, Egyesületünk titkára.
*Részletes beszámolóért és programért lapozzon a **Tagtársaink írják** rovathoz!*
- Várostarténeti csoport:** csatlakoznak az egyesület jubileumi kiállításához, szeretettel várják az érdeklődő csoporttagokat **október 29-én 15 órakor a BTM-be!**
- Csendvédelmi Bizottság:** Következő ülését **október 22-én** (szerdán) **16-18 óráig** tartja az egyesület székhelyén. Témái: 1. együttműködések egyesületen belül és társszervezetekkel; 2. Fenntartható települések – környezetbarát városok c. konferencia (2009. június 5-6.)
- Szőnyi István Képzőművészeti Kör:** minden **hétfőn 15 és 18 óra** között tartja foglalkozásait a BVE pincszintjén lévő teremben, és szívesen fogadja a festészet és rajz iránt érdeklődőket. Vezető tanár: *Ferenczi Tiborné* festőművész, művészettörténész
- I. kerületi városvédő csoport:** Következő csoportülésükön **október 13-án** (hétfőn) **15 órakor** ellátogatnak a **4-es metro** építkezésére. **Előzetes bejelentkezés szükséges**, mivel max. 30 fő a terem befogadóképessége! A jelentkezéseket az I. kerületi csoport vezetője, *Dávid Klára* várja a 375-9783-as vagy 0620/991-3228-as telefonszámok valamelyikén.
Találkozás: az Etele téri Volánbusz-végállomás melletti Metro4 InfoCenternél.
- Belváros-Lipótvárosi Helytörténeti Kör:** **október 13-án**, (hétfőn) **16 órakor** ellátogatnak az újraformálódó Deák Ferenc utcába, a „**Fashion Street**”-re! A rendezvényre **előzetes bejelentkezés szükséges**, melyet *Hegedűs Attilánál*, a 0620/771-2174-es telefonszámon vagy az egyesület titkárságán tehetnek meg.
Találkozás: a Deák téri Evangélikus Templom előtt.
- Terézvárosi csoport:** **október 18-án**, szombaton **10:30 órakor** „**Szecesszió a Terézvárosban**” helytörténeti séta. Vezeti: *Roszinszky Rudolfné*.
Találkozás: a Mai Manó Ház előtt
- Erzsébetvárosi Helytörténeti Klub:** **október 4-én**, (szombaton) műemlék-séta a Hősök terén, különös tekintettel a 150 éve született **Zala György** munkáira.
Találkozás: **10 órakor**, a Múcsarnok előtt.
- Józsefvárosi csoport:** **október 29-én**, (szerdán) **15 órakor** a **Ludovika alapításának 200. évfordulója** alkalmából tart előadást *Róbert Péter*. Az előadás helye a Józsefvárosi Galéria (VII. ker., József krt. 70.).

Kőbányai csoport: Legközelebbi összejövetelét **október 16-án** (csütörtökön) **17 és 19 óra között** tartja a Kőbányai Helytörténeti Gyűjtemény épületében (X. ker. Budapest, Halom u. 37/b.) **„Turistaúton Las Vegasban”** címmel tart előadást *Óvári Árpád*. Minden érdeklődőt szeretettel várunk! Ugyanitt a helytörténeti kiállítás megtekinthető: hétfő, kedd, szerda, péntek 10-14 óráig, csütörtök 14-18 óráig.

XIII. kerületi Városvédő Csoport: **Október 21-én**, (kedden) látogatást tesznek a Budapesti Történeti Múzeumba. Szakmai konzulens: *Arató György*, a XIII. kerület főépítésze. Találkozás: 9:30 órakor az Angyalföldért Egyesületben (XIII. ker., Váci út 50.).

Pesterzsébeti Városvédő Csoport: **Október 7-én**, (kedden) **16 órakor** tartják csoportülésüket a Gaál Imre Galériában (XX. kerület, Kossuth L. u. 39.).
Témák: 1. csoportkép készítése; 2. beszámoló a városvédők munkájáról; 3. *Maróti József* tart előadást: **„Pesterzsébet és a motorkerékpár kapcsolata”**.

Soroksári Grassalkovich Kör: **október 9-én** (csütörtökön) **17 órakor** tartja következő összejövetelét a Közösségi Házban (Budapest, XXIII. kerület, Grassalkovich út 154).

Promontor – Tétény munkacsoport: **október 20-án** (hétfő) **17 órakor** tartják soron következő havi összejövetelüket a Klauzál Gábor Művelődési Házban (XXII. Nagytétényi út 31-33.), melynek keretében **„21 a 25-ből, avagy: a Promontor—Tétény munkacsoport 21 éves története”** címmel, közös időutazást tartanak és korabeli fotók, írásos dokumentumok alapján idézik fel a munkacsoport történetét, és fejet hajtunk mindazok emléke előtt, akik már nincsenek közöttünk.

Minden Barátunkat és érdeklődőt szeretettel várunk!

TAGTÁRSAINK ÍRJÁK

In Memoriam: Dr. Dalmy Tibor

Dalmy Tibor (1930. június 8. Debrecen - 2008. június 11. Budapest) Állami-díjas okleveles mérnök, a Műszaki Egyetem címzetes egyetemi tanára volt. Több mint 40 évig a Főmterv tervező mérnöke, majd műszaki igazgatója, 1977-88 között a budapesti Duna-hidak és kapcsolódó területek rekonstrukciójának miniszteri biztosa, 1992-96 között pedig a légymányosi híd fővárosi biztosa. Tevékenységét számos díjjal honorálták (Baross Gábor-díj, Jáky-díj, Reitter Ferenc-díj, Magyar Műemlékvédelmi-díj).

A májusi jubileumi találkozón, a városháza dísztermében még örömmel üdvözlöttük Dr. Dalmy Tibort, aki az 1983. májusi megalakulástól elnökségi tagja, 1987 és 1989 között egyesületünk elnöke volt. Fájdalom, hogy ekkor utoljára. Ráday Mihálynak nagy nehezen sikerült rábeszélnie Tibort arra, hogy az elnöki asztalhoz kiüljön, a múlt felidézésétől azonban már szerényen elzárkózott. Pedig lett volna mire emlékeznie. Hihetetlen energiával és szakértelemmel segítette a városvédők – sokféle, főként laikus, de a városért tenni akaró – sokaságát. Igazi technokrata, fegyelmezett mérnökember volt a *„hidak doktora”*, ugyanakkor jó humorú, közvetlen, barátságos ember, akinek az ajtaja mindig nyitva állt a tette vágyók előtt. Milyen boldog volt, mikor segítségével (1985. december 21-én, szombaton délután 2-kor) átadtuk a felújított margitszigeti Bodor kutat. Nagy tervei voltak az értékvédelem terén. Emlékszem, mennyire szeretete volna megmenteni a népligeti Nagyvendéglőt és rendezni, használhatóvá tenni a ligetet. Máig a fülemben cseng legfőbb óhaja, hogy legyen az egyesületnek szakértő testülete. Sajnos nem sikerült a terv, részben azért mert a nyolcvanas évek végétől egyre-másra alakultak a civil szervezetek, – amit nagy örömmel üdvözlöttünk –, s ezek természetesen elszívták legjobbainkat, sokan a politikai életben találtak nagyobb fantáziát, másrészt Tibor boldogan adta át Ráday Mihálynak, az egyesület alapítójának az elnöki széket, és sajnos ettől kezdve, mind ritkábban vett részt a szervezet életében. Annál inkább a főváros közlekedési létesítmények megalkotásában. A hidak felújításán túl Dalmy Tibor nevéhez fűződik a budapesti 2. és 3. metróvonalakhoz épült gyalogos aluljárók kialakítása, fő tervezője volt az új autópálya, illetve más közúti vasbeton hidaknak. A 4. metró vonalalagút és állomások szerkezeti terveit Ő ellenőrizte. Élete utolsó napján még a Keleti pályaudvar metróállomás terveivel foglalkozott. Gondolom: sokan vagyunk, akik örülnek, hogy ismerhették Dalmy Tibort, dolgozhattak vele és tanulhattak tőle. Valamennyiünk nevében köszönöm. Hiányozni fog!

Vitkay Katalin

Pesterzsébeti csoport, szeptember 2. 17 óra – Podmaniczky Terem...

Elkezdődött a Pesterzsébeti Városvédők fotókiállításának megnyitója. A terem, a sok száz vendég fogadására kicsinek bizonyult. A látogatók közül, sokan a ház belső udvaráról tudtak e terem közelébe férkőzni.

A narrátor a Polgármesteri Hivatal protokollosa, *Ecsedi Nagy Andrea* volt. A kiállítást a városvédők elnöke, *Ráday Mihály* nyitotta meg, majd beszédet mondott a Pesterzsébeti Városvédők vezetője, *Árki Sándorné Kápolnási Magdolna*. A pesterzsébeti városi fúvós zenekar szolista, *Siket István* trombitán adta elő a *My Way* című dalt. *Komoróczy László* alpolgármester úr köszöntőt mondott, majd a vendégeket koccintásra és finom falatok fogyasztására hívta meg. Árki Sándorné beszédében elmondta, a kiállítással céljuk volt bemutatni, hogy egyrészt Pesterzsébet a nyugalom és béke szigete, egy nyüzsgő, rohanó világváros peremén. A „boldog békeidők” hangulata nálunk még megtalálható, vagy mai szóval „élhető” a város. Másrészt pezsgő sport és kulturális élet jellemzi. Egyre több író, költő, zeneművész, kortárs képző- és iparművész él és alkot Pesterzsébeten. Ennek köszönhetően a jövőben minden bizonnyal, mint Budapest művészkerülete fog még ismertebbé válni. A kiállítás támogatóinak köszönetüket fejezték ki: Nemzeti Kulturális Alap, Pesterzsébet Önkormányzata Polgármesteri Hivatal, Budapesti Városvédő Egyesület, Pesterzsébeti Múzeum.

Kiállításukat a Magyar Fotográfia Napja alkalmából rendezték. 169 évvel ezelőtt, 1839-ben Daguerre és Niepe urak fényképezés találmányától volt hangos a világ. Magyarországon először nyilvános eseményen fénykép – vagy ahogy akkor hívták: dagerrotípiát – 1840. augusztus 29-én készült. Ezért augusztus 29-e a Magyar Fotóművészek Napja. Ezen a napon átgondolhatjuk, miként változtatta meg a világ fejlődését és az emberek életét a fényképezés találmánya 1839-től napjainkig. A kiállítási fotók (148 db!) szeretnénk ízelítőt adni Pesterzsébetéről. A tablókön láthatók a régi épületek, templomok, szobrok, domborművek, Múzeum és a Galériák, a Duna-part csónakházaival, zenekarok, kórusok, táncosok, sport, a CSILI és a benne zajló élet. A tablókön látható fotókön kívül festmények és kerámiák gazdagítják kiállításukat.

Szeretettel várják a városuk iránt érdeklődőket. És ahogyan Pesterzsébet határában a Székelykapun a felirat mondja: „Köszönet a békének – béke a kimenőnek”!

Árki Sándorné

A Nagykörúti Kirakatverseny – 2008

A Nagykörúti Kirakatverseny a „Le a falfirkával” körúti falfirka-mentesítő program kísérő rendezvénye. A verseny keretén belül minden körúti kirakat elbírálásra kerül, pályázási jelentkezés nélkül. A „Nagykörúti Kirakatverseny 2008” részben rendhagyó jellegű, mivel csak a Nagykörutat érinti, részben megújítani kívánja a sok évvel ezelőtti budapesti kirakatverseny hagyományát. A kirakatokat szakmai zsűri értékeli. A kirakatok elkészítésének és a portálok elkészítésének és rendezésének határideje: **2008. október 1. 10 óra**. A teljes pontozási táblázat a [http:// szeretembudapestet.blog.hu](http://szeretembudapestet.blog.hu) honlapon megtekinthető lesz a zsűrizést követően.

dekorszovetseg@c2.hu, 0620/396-3568

DekorSzövetség

Főljánlás tagtársaink részére

Városvédő Egyesületi tagok és intézmények számára ingyenesen átadnánk a főlisortolt növények közül, nem parkérett egyedeket. Ez azt jelenti, hogy rongálások elkerülésére csak védett, körülkerített területre javasoljuk a kiültetést. Jelenleg a növények nagy része konténerben van, tehát a nyár végén – ősszel is ültethetőek.

Páfrányfenyők (Ginkgo biloba), Atlaszcédrusok, Arizonai ciprus változatok (Cupressus arizonica), Gyászciprusok (Cupressus funebris), Törökmogyorófák – csak tavaszi ültetésüket javasoljuk, mert szabad földben nevelkedtek, Fekete diók, Szárnyas diók, Tiszafák, Görögfenyők (Abies cefalonica), Kaukázusi jegenyefenyők (Abies nordmanniana), Törzsés mahonia (M. beali).

Exkluzív helyekre – ahol nagy növény áll a növények rendelkezésére ajánljuk a *Mammutfenyőt, Gyantásciprust, Libanoni cédrust, Himalájai cédrust.*

Konkrét elképzelések kialakítására javasoljuk az előzetes megbeszélést, a növénykínálat megtekintését. Jelentkezés: 06 30/454-2665

Pesti László és Herczeg Géza

A Környezetvédelmi csoport hírei

A kapcsolatépítés jegyében, törekedve más környezetvédő civil szervezetek munkájának megismerése, az együttműködés lehetőségeit keresve szeptember 9-én megtartott csoportülésünk vendégelőadója: *Permeczky László* a HuMusz Hulladék Munkaszövetség munkatársa volt. Megismertük a 18 környezetvédő szervezet által alapított független társadalmi szervezet céljait, programjait. Szervezetük országos hálózat, mely 1995 óta tevékenykedik a hulladékgazdálkodás - megelőzés, hasznosítás, és ártalmatlanítás - területén.

Akciókat szerveznek, felvilágosítanak, újságot írnak, beadványokat készítenek, pereskednek, kiállítást építenek, gyerekeknek mesélnek.

Céljuk, hogy csökkenjen a hulladékok mennyisége!

A XI. ker. Saru u. 11-ben lévő HuMusz Ház, mint környezetvédelmi oktatóközpont, sokféle szolgáltatást nyújt. Tanácsadás, tanösvény, játszóház, valamint a havonta szervezett fórum a környékbeliek számára a hulladékprobléma és az ökológiai fogyasztóvédelem mindennapi kérdéseiről, mind-mind a szemléletformálás eszközei. Munkájukat kiadványaik terjesztésével segítjük, egymás programjairól rendszeresen tájékoztatjuk egymást! Teljes az egyetértés köztünk abban, hogy ***a pozitív változás kulcsa a környezettudatos gondolkodásmód, a környezettudatos viselkedés!***

Szeptember 16-án munkamegbeszélésre hívta *Tétényi Éva* a kerületi és szakcsoportok vezetőit. Az ötlet kiválóan bizonyult és nagyon tanulságos volt! Megismerhettük egymás munkáját, eredményeit és nehézségeit és lehetőségünk nyílt egymást segíteni. Elérhetőségek cseréje, új kapcsolatok, egymásra-találás lett a megbeszélés eredménye. Talán a rendszeres negyedéves - vagy féléves - megbeszélések új lendületet adhatnak városvédő munkánkhoz.

Természetesen minden érdeklődőt szeretettel várunk !!!

Októberi csoport-találkozónk témája: a „Fenntarthatóság az építészetben”. Előadónk: *Tétényi Éva* **építés,** kapcsolódva ezzel a „BVE tematikus hónapok” októberi témaköréhez.

Jeles napok a környezetvédelemben októberben:

okt. 15. Nemzetközi gyalogló nap; okt. 16. Élelmezési Világnap; okt. 21. Földünkért Világnap.

"KEZEDBEN AZ ÉGHAJLAT" Környezetvédelmi Kiállítás a Millenáris Parkban! December 6-ig!

Vándor Éva

Budai hírcsokor

Hatvan éves a Gyermevasút, amelyről július 31-én emlékvonat indításával emlékeztek meg. A szerelvény pontban 10 órakor indult csakúgy, mint 1948. július 31-én, és ugyanaz a kispajtás menesztette a zöld tárcsával, mint hatvan évvel ezelőtt. (A kispajtás ma 73 éves!) A megemlékezésre meghívták mindazokat, akik annak idején az első és a második úttörővasutas tanfolyamot elvégezték és az első naptól szolgálatba álltak. A hajdani Úttörővasút első – ideiglenes – végállomásán az Előre állomáson (ma sajnos Virágvölgy a neve), a megemlékezők népes tábora emléktáblát avatott fel.

Átadták a megújult Kis-Hárs-hegyi kilátót, amely július közepétől ismét látogatható. A harminc éves faépítmény meglehetősen rossz és életveszélyes állapotba került, a főváros és a Pilisi Parkerdő Zrt. fele-fele arányban járult hozzá a 3,5 milliós költséghez. A kilátó legkönnyebben a Szépjuhásznétól (Ságváriligettől) közelíthető meg: a zöld körjáratú, majd az abból kiágazó sárga háromszög jelzésen. A teljes körkilátást nyújtó toronyról érdekes szemszögben tárul fel a város és a Budai hegyek panorámája.

Újabb két jelzés készül a Budai-hegységben, a kék körjáratú: a Remete-szurdok-völgyet és a Hosszú-erdő-hegyet járja körbe, míg a piros kereszt jel abban segít, hogy a Hárs-hegyet a hűvösvölgyi Nagy-rét szintmagasságában északról is meg lehessen kerülni.

Erdei kerékpárút kiépítését tervezik a Normafa és Budakeszi között. A beruházás jelenleg késik, viszont elkészülte után sem valószínű, hogy az erdőt pusztító vandál kerékpározás csökkenne a Budai-hegyekben.

A Rózsadombon át utaztatja a libegőhöz a BKV Zrt. az embereket. Erről is döntöttek az augusztus 27-i ülésen a Fővárosi Önkormányzat Városüzemeltetési bizottságában. A már elfogadott Paraméterkönyvet újból megváltoztatva (ez már nincs benne az általános tájékoztatófüzetben) 291-es jelzéssel a Nyugati tér – Rózsadomb – Budagyöngye – Libegő alsó végállomása között jár autóbusz, ezzel egyidejűleg a közvetlen Moszkva téri kapcsolat megszűnt.

Kertész István

Jeles évfordulók

1808. október 11-én volt 200 éve, hogy megalakult a Szépitő Bizottmány. Ezt az intézményt Pest városrendezési és építési ügyeinek irányítására hozták létre. József nádor már 1801-ben javaslatot tett a császárnak (I. Ferenc a bátyja) Pest szépítéséről, és felhívta a figyelmét Pest kereskedelmi fontosságáról. **A nádor felkérésére Hild János (1766-1811) elkészítette a város szabályozásának 26 pontból álló részletes tervét, amit 1805. június 1-én terjesztettek fel Bécsbe.**

A szükséges pénzüsszeget a telekeladásokból, városi hozzájárulásból (vámok és illetékek felemelése) és bankkölcsönökből kellett előteremteni. Az engedély 1808. okt. 11-én érkezett meg Bécsből. A Szépitő Bizottmány elnökévé Szentiványi Bonaventura helytartó tanácsost választották. **1809-től Pollack Mihály (1773-1855) volt az állandó építészeti tanácsadója, Lechner Ödön nagyapja pedig az alelnöke.** Tagjai: egy kamarai tanácsos, Hild János építómester, három választott polgár, egy kőműves- és ácsmester, valamint a városi mérnök (Dégen Jakab). November 21-én tartották első ülésüket ahol 342 pontban foglalták össze a tennivalókat. Az összes költséget 1,2 millió Ft-ra becsülték, a telekeladásokból pedig 982 ezer Ft-ra számítottak. A kis létszámú bizottság gyakran ülésezett, munkájukat fizetés nélkül végezték. Sajnos 1811-ben Hild János meghalt. Később fia, József az Építési Hivatal tanácsadója.

A korabeli munkálatokra, a **XIX. sz. első felére** (igen sok ház épült, főleg a Lipótvárosban) **a klasszicizmus a jellemző. A pesti Duna-soron Pollack Mihály és Hild József (1789-1867) gyönyörű palotákat, szállodákat emeltek. Az egységes klasszicista pesti Duna-part Európa híru volt.** 1831-ben kezdődött a pesti utcák locsolása, a Városligeti fasorok beépítése.

Az 1838-as nagy árvíz után új Országos Építési Rendszabályt hoztak. Sok változtatást hajtottak végre: a gátak elkészítése (Tüköry gát), város feltöltése, a házak téglából, vagy kőből való megépítése, (megtiltották a vályogfalak készítését), a házak maximális magasságának, az emeletek számának, az ablaktengelyek egymástól való távolságának meghatározása stb.

Ekkoriban alakult ki a körülépített, udvaros pesti klasszicista bérház. A budai oldalon a lakosság száma nem nőtt annyira, mint Pesten, így jóval kevesebb építési engedélyt adtak ki. Néhány adat: 1831-ben Pesten már 68 ezren éltek, míg Budán 38 ezres volt a lélekszám. Ugyanez 1810-ben még csak 35 ezer és 24 ezer volt. Budának 1810-ben hasonló testülete alakult József nádor rendeletére, amit Baucomission-nak neveztek. A város gyorsan növekedett és szépült. 1848-ban Pesten 110 ezer, Budán 40 ezer, tehát összesen 150 ezer lakos élt. **A Szépitő Bizottmány második időszakában, a reformkor ideje alatt megépült a Nemzeti Színház, a Nemzeti Múzeum, a Ludovica, az Ipartanoda, a Vármegeye házának átépítése, a Vasúti indóház a Külső Váci országúton, a Rókus Kórház bővítése stb.**

Összefoglalva: A Szépitő Bizottmány olyan szervezet volt, mely összefogta az egységes városfejlesztést, biztosította a szakszerű építkezéseket és rugalmasan kezelte az aktuális feladatokat. Anyagi bázisa lehetőséget nyújtott arra, hogy a Széchenyi István kezdeményezte nagy beruházások elinduljanak. (Lánchíd, Casino, Lloyd, Pesti Hengermalom és a Lóversenyter stb.) Az MTA megalakulása után több jeles épületben béreltek helyiségeket. 1848-ig 12 ezer építési engedélyt adtak ki.

1849-ben az építési szabályzatot átdolgozták. 1856. november 19-én rendelettel megszüntették, helyét a Pesti Építési Bizottmány vette át. **A Szépitő Bizottmány ideje alatt az építészet közüggé vált.**

Összeállította: dr. Horváth Péterné

UTAZÁSI AJÁNLATOK

Neoline Utazási Iroda „Kalandozás” 1088 Budapest, Szentkirályi u. 5. Eng.sz.: U-714/2006.
Tel.: 318-8064, fax: 317-1056, e-mail: kalandozas@t-online.hu www.kalandozastravel.hu

Október

1.	Budapest felfedezése – a Közlekedési Múzeum	1300,- Ft
8-12.	Világörökségek Csehországban	49900,- Ft
12.	Törökkori emlékek Pesten és Budán	- ÚJ! - 800,- Ft
15.	Bécs – Hundertwasser házak	4990,- Ft
19.	Budapest felfedezése – látogatás az Operaházban	1200,- Ft
26.	Budapest felfedezése – Repülőtéri séta	2100,- Ft

A BVE havonta 2000 példányban megjelenő bulletinje

Telefon, fax: 321-1696 OTP 11705008-20092737-00000000 Adószám: 19729224-1-42
e-mail: budapesti@varosvedo.hu honlap: www.varosvedo.hu 1053 Budapest, Kossuth L. u. 14-16.
Szerkesztői munka: Hegedűs Attila András A kiadásért felelős: Tétényi Éva